

SVM1285 Landsbyhuset, Gyrstinge, Gyrstinge sogn, Alsted herred, tidl. Sorø amt. Sted nr. 04.01.05.

Kampagne: 04-08-2009 KUAS nr. 2009-7.24.02/SVM-0019

Beretning for forundersøgelse af ca. 5700 m² i den centrale del af Gyrstinge landsby.

01285D04: gravning af søgegrøfter og registrering af nedgravninger i dem

Abstract

Kampagne: 04-08-2009

Forundersøgelse af ca. 5700 m² gav en kogestensgrube og forskellige affaldsgruber, som anses for recente ud fra fund af velbevarede dyreknogeter. Fund af et drejet, uglaseret randskår og uglaseret og en bred båndformet hank af gråbrændt jydepottegods. Dateres til nyere tid.

Indholdsfortegnelse

Abstract	1
Undersøgelsens forhistorie	2
Administrative data	2
Topografi, terræn og undergrund	2
Målesystem	3
Gis og data	3
Udgravningsmetode	4
Undersøgelsens resultater	4
Fremtidigt arbejde på stedet	5
Anlægsliste	5
Anlægsbeskrivelse	6
Fundliste	8
Fundbeskrivelse	8
Tegningsliste	9
Fotoliste	9
SVM01285-1 Bilag 1: digitale udgravningsfoto	
SVM01285-1 Bilag 2: genstandsfoto	
SVM01285-1 Bilag 3: målfaste tegninger T1-T4	

Undersøgelsens forhistorie

Kampagne: 04-08-2009

Henvendelse fra rådgiver ang. en udtalelse jf Museumslovens § 25 forud for opførelse af fælleshus. Museet vurderer at en arkæologisk forundersøgelse er nødvendig, da arealet ligger i en landsby med tidlig stenkirke og der er registreret bosættelsestidspor fra jernalderen og middelalderlige dyrkningsspor syd for.

Administrative data

Kampagne: 04-08-2009

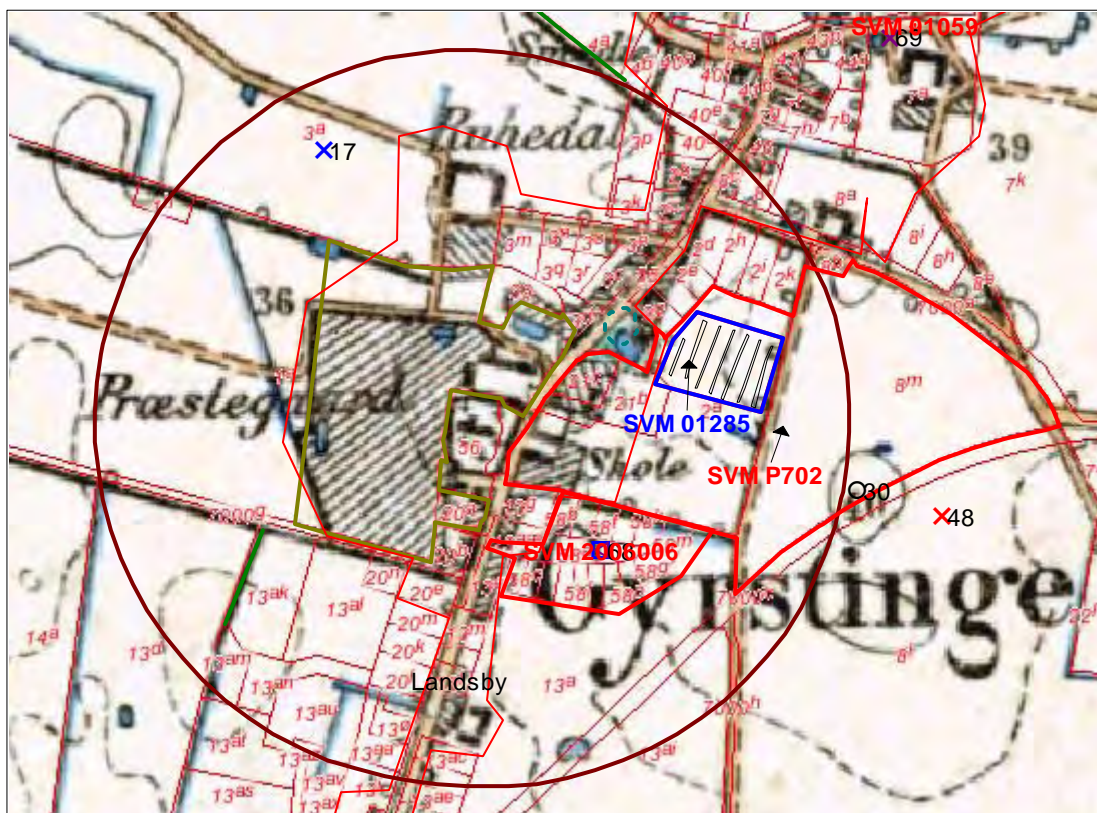
Undersøgelsen er foretaget af Morten Petersen og Kirsten Christensen. Maskinkraft blev leveret af V og M. Målepunkterne er indmålt af DKS.

Topografi, terræn og undergrund

Kampagne: 04-08-2009

Det undersøgte areal ligger i landsbyen Gyrstinge mellem Sorø og Ringsted. Arealet er en del af sportspladsen til skolen, der ligger lige vest for Gyrstinge kirke.

Syd for skolen er fundet spredte bosættelsesspor fra jernalderen samt dyrkningsspor fra middelalder/nyere tid (040105-68). På marken øst for har tidligere ligget en dysse fra yngre stenalder (040105-30) og der er opsamlet en sleben økse fra samme periode (040105-48) (se nedenstående kort).

SVM01285 det undersøgte areal med søgegrøfter vist med blå på 1880-kort © KMS

Terrænet er i dag jævnet meget ud i forbindelse med anlæggelsen af boldbanen, men oprindeligt har området været lavtliggende, let moseagtigt. Undergrunden består af gult ler, evt. med let indhold af grus og derunder ligger et lag af hvidligt kalkholdigt ler.

Målesystem

Kampagne: 04-08-2009

Der er ikke udlagt et sammenhængende målesystem. I stedet er hver søgegrøft markeret med 2-3 søm, er indmålt af landmåler med GPS i System 34Sj.

GIS og data

Kampagne: 04-08-2009

Landmålerpunkterne er mailet til museet som tid-fil i System34Sj, som via Mifftans er konverteret til KP2000Sj. Tegningerne er scannet til png og gemt i GIS-mappen under KP2000Sj, hvorefter de er delt op i

baner. Ved rentegning i MapInfo er følgende tabeller anvendt: Felter (nummer), Anlæg (nummer, Type(grube, lavning), Muld (muldlagets tykkelse i cm), Undergrund (beskrivelse af undergrunden). Der er til sidst lavet målfaste bilag.

Alle beskrivelser er indført i MUD og anlægsbeskrivelserne er overført til beskrivelserne i MapInfo.

Udgravningsmetode

Kampagne: 04-08-2009

Med en lille gravemaskine afrømmedes mulden i nedgravningerne i råjorden stod tydelige. Der viste sig at der var lagt en del forskellig jord, både muldjord og råjord, så flere steder skulle der afrømmes op til 60 cm for at få råjorden frem. De fremkomne anlæg blev med det samme streget op og markeret med tynd bambuspind. Alle søgegrøfterne er tegnet i målestoksforholdet 1:50 i 40 m baner i forhold til en stålmålebund i midten af grøften. Hver ende af dette grøftstykke blev markeret med et punkt, som blev fortløbende nummereret. Markeret både på tegning og i grøften med manilamærke og søm.

Udvalgte anlæg blev snittet med skovl/spade eller gravemaskine og snittet blev beskrevet. Alle anlæg blev overfladebeskrevet.

Undersøgelsens resultater

Kampagne: 04-08-2009

Der blev undersøgt anlæg fordelt på 1 kogestensgrube og affaldsgruber, som anses for recente ud fra fund af en del dyreknogler, som ikke var gennempatinerede endnu. Nedgravningerne må repræsentere affaldsdeponeringer fra de nærliggende gårdes husholdninger.

01285x2 Fund af gråbrændt jydepottehank

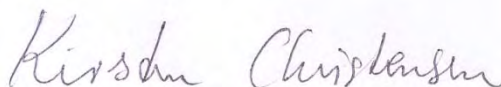
Fund af et drejet randskår med udfaldende hals, men ingen spor af glasur. Desuden en bred båndformet hank af gråbrændt gods med indvendige glittespor. Skåret er ikke så hårdt brændt, som middelalderkanderne og derfor må det være af jydepottegods. Dateres til nyere tid.

Fremtidigt arbejde på stedet

Kampagne: 04-08-2009

Der er ikke grundlag for yderligere arkæologiske undersøgelser indenfor det undersøgte areal, men opmærksomheden skal henledes på anlægsarbejder i nærheden.

Sydvestsjælland Museum d. 28-08-2009

Kirsten Christensen

Anlægsliste

Anlæg	Hovedgruppe	Undergruppe	Datering	Tegn.
A1	Vandteknisk anlæg	Dræn	Nutid-Nutid	T1
A2	Grube	Koge-/ildgrube	Oldtid-Oldtid	T1
A3	Grube	Grube	Udateret-Udateret	T1
A4	Grube	Affaldsgrube	Udateret-Udateret	T2
A5	Grube	Grube	Industritid-Nutid	T2
A6	Naturfænomen	Lavning	Udateret-Udateret	T2
A7	Grube	Affaldsgrube	Udateret-Udateret	T3
A8	Grube	Affaldsgrube	Udateret-Udateret	T3
A9	Udgår		Udateret	
A10	Ikke tolkbart	Ikke tolkbart	Udateret-Udateret	T3

A11	Grube	Grube	Udateret-Udateret	T3
A12	Grube	Grube	Udateret-Udateret	T3
G1	Udgravningsteknisk	Søgegrøft	Nutid-Nutid	T1
G2	Udgravningsteknisk	Søgegrøft	Nutid-Nutid	T1
G3	Udgravningsteknisk	Søgegrøft	Nutid-Nutid	T1/T2
G4	Udgravningsteknisk	Søgegrøft	Nutid-Nutid	T2
G5	Udgravningsteknisk	Søgegrøft	Nutid-Nutid	T2
G6	Udgravningsteknisk	Søgegrøft	Nutid-Nutid	T3
G7	Udgravningsteknisk	Søgegrøft	Nutid-Nutid	T3

Anlægsbeskrivelse

Kampagne: 04-08-2009

A2

Grube, Koge-/ildgrube, Oldtid-Oldtid

5 cm dyb, jævnt afrundet. Fyld af sort trækulsholdigt sandet og leret muld.

Tegninger: T1

Foto:

Består:

Fund:

A3

Grube, Grube, Udateret-Udateret

60 cm dyb, trappetrinsnedgravning. Fyld af brunt sandet og leret muld med trækulnister, dyrekogler iagttaget (ikke indsamlet).

Tegninger: T1

Foto:

Består:

Fund: X1: 1 randskår, Nyere tid (1661 -)-Industritid

A4

Grube, Affaldsgrube, Udateret-Udateret

Fyld af brunt sandet og leret muld med trækulnister.

Tegninger: T2

Foto:

Består:

Fund:

A5

Grube, Grube, Industritid-Nutid

15 cm dyb. Jævnt afrundet bund og sider. Fyld af mørkbrun muld med trækulsnister, mange dyrekogler (ikke indsamlet).

Tegninger: T2

Foto:

Består:

Fund:

A6

Naturfænomen, Lavning, Udateret-Udateret

Lys brun ler med kalkpletter.

Tegninger: T2

Foto:

Består:

Fund:

A7

Grube, Affaldsgrube, Udateret-Udateret

45 cm dyb, trappestrinsformet nedgravningskant. Fyld af mørkgråbrunt leret muld med trækulnister, dyrekogler iagttaget, ikke indsamlet.

Tegninger: T3

Foto:

Består:

Fund:

A8

Grube, Affaldsgrube, Udateret-Udateret

Fyld af mørkgråbrunt leret muld med trækulnister, dyrekogler iagttaget, ikke indsamlet.

Tegninger: T3

Foto:

Består:

Fund:

A10

Ikke tolkbart, Ikke tolkbart, Udateret-Udateret

Omrodet område, måske på grund af tværgående dræn.

Tegninger: T3

Foto:

Består:

Fund:

A11

Grube, Grube, Udateret-Udateret

Fyld af mørkgråbrunt leret muld med trækulnister, dyrekogler iagttaget, ikke indsamlet.

Tegninger: T3

Foto:

Består:

Fund:

A12

Grube, Grube, Udateret-Udateret

Fyld af mørkgråbrunt leret muld med trækulnister, dyrekogler iagttaget, ikke indsamlet.

Tegninger:

Foto:

Består:

Fund:

Fundliste

Fund	Materiale	Genstand	Datering	Anlæg
Kampagne: 04-08-2009				
X1	Keramik/historisk tid	1 randskår	Nyere tid (1661 -)- Industritid	A3
X2	Keramik/historisk tid	Jydepotte, hank/øre	Nyere tid (1661 -)- Industritid	

Fundbeskrivelse

Kampagne: 04-08-2009

X1

Nyere tid (1661 -)-Industritid

1 randskår, drejet med udfaldende hals, ingen spor af glasur. Sammen med blev fundet et recent bøjet jernstykke (kasseret).

Tegninger:

Foto:

Anlæg: A3

x2

Nyere tid (1661 -)-Industritid

1 bred båndformet hank i to stykker og et sideskår. Godset er fintmagret, men ikke hårdtbrændt

Tegninger:

Foto:

Anlæg:

Tegningsliste

Tegning	Målestok	Type	Anlæg	Beskrivelse	Dato	Tegner
Kampagne 04-08-2009						
T1	1:50	Plantegning	A1,A2,A3	Søgegrøft 1, 2 og syddel af 3	04-08-2009	Morten Pedersen
T2	1:50	Plantegning	A4,A5,A6	Norddel af søgegrøft 3, 4 og 5	04-08-2009	Morten Pedersen
T3	1:50	Plantegning		Søgegrøft 6 og 7	04-08-2009	Morten Pedersen

Fotoliste

Film	Billede	Motiv	Anlæg	Fund	Filmtype	Dato	Fotograf
Kampagne: 04-08-2009							
D	1	Det jævne terræn på den sydøstlige del, set fra vest			Digital	04-08-2009	Kirsten Christensen
D	2	Den nordøstlige del af under-søgelsesområdet, set fra sydvest			Digital	04-08-2009	Kirsten Christensen
D	3	Arbejdsfoto, start på søgegrøft 5, set fra vest			Digital	04-08-2009	Kirsten Christensen
D	4	Nordlige del af søgegrøft 6 med terræn, set fra vest			Digital	04-08-2009	Kirsten Christensen
D	5	Terræn syd for søgegrøft 6, set fra nordvest			Digital	04-08-2009	Kirsten Christensen
D	6	Snit gennem A7, set fra syd			Digital	04-08-2009	Kirsten Christensen

01285D01

01285D02

01285D03

01285D04

01285D05

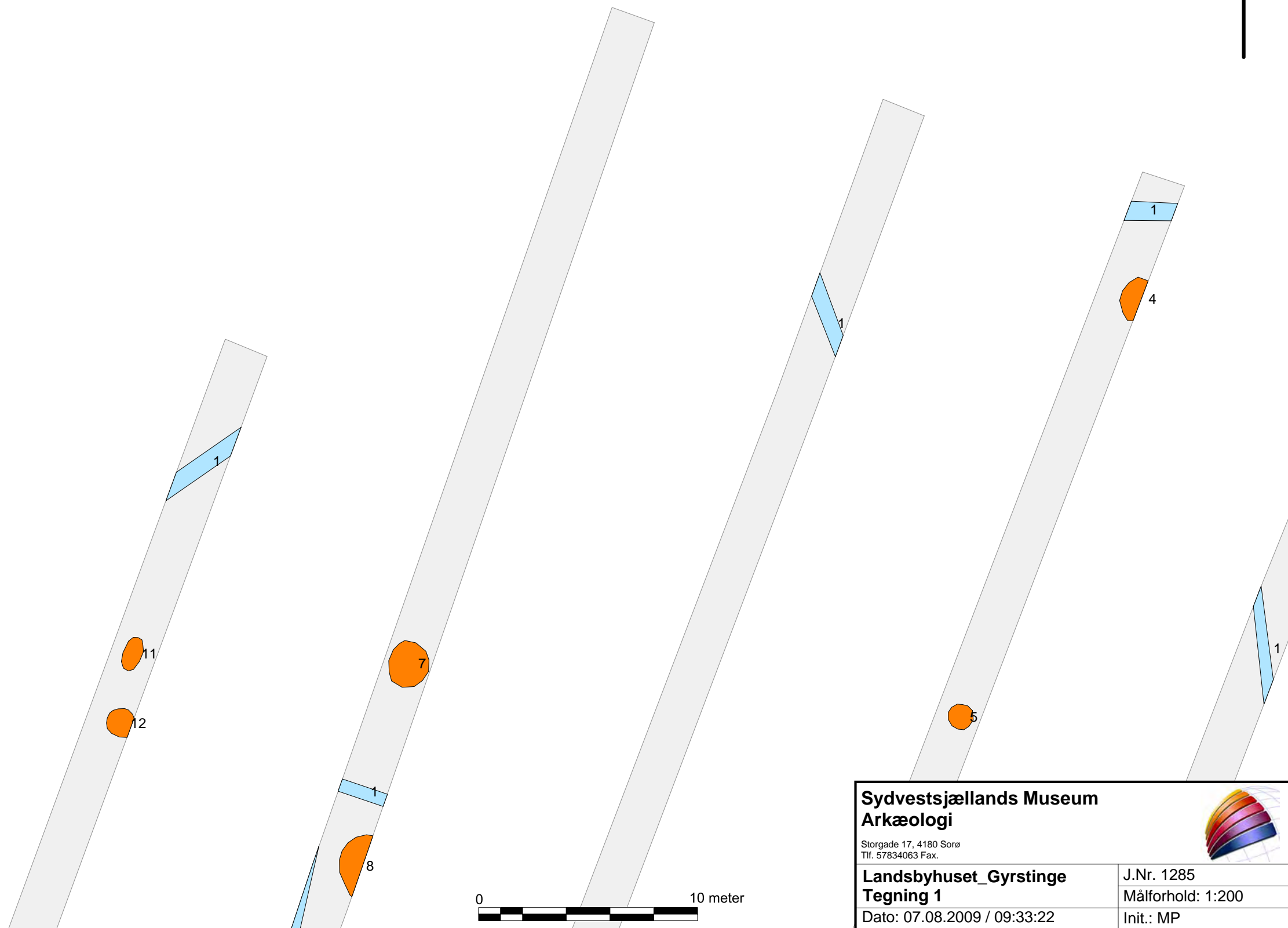

01285D06

Y: 6152462

X: 669829

X: 669748

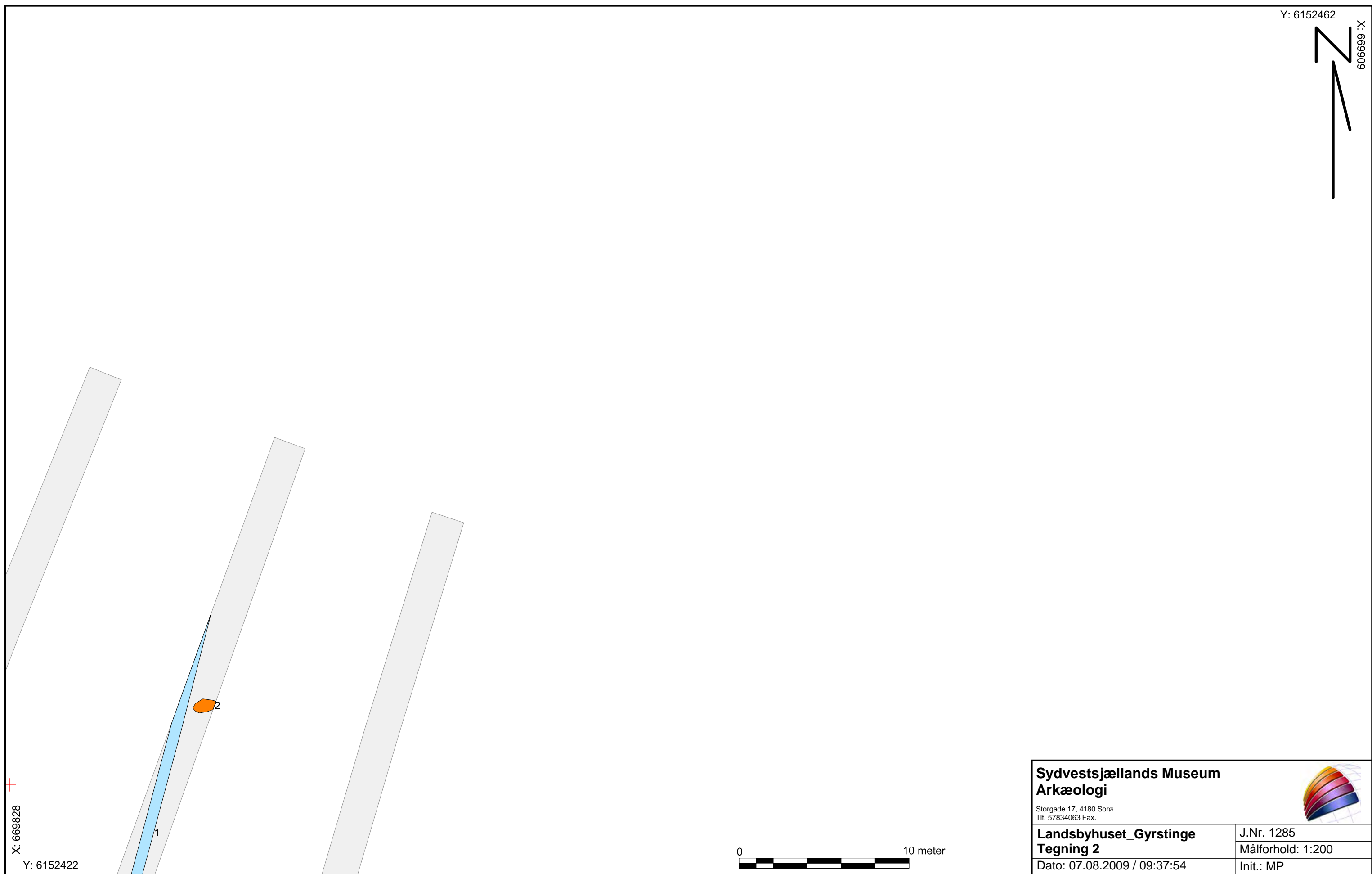
Y: 6152421

Sydvestsjællands Museum Arkæologi Storgade 17, 4180 Sorø Tlf. 57834063 Fax.		
Landsbyhuset_Gyrstinge Tegning 1	J.Nr. 1285 Målforhold: 1:200	
Dato: 07.08.2009 / 09:33:22		Init.: MP

Y: 6152462

X: 669828

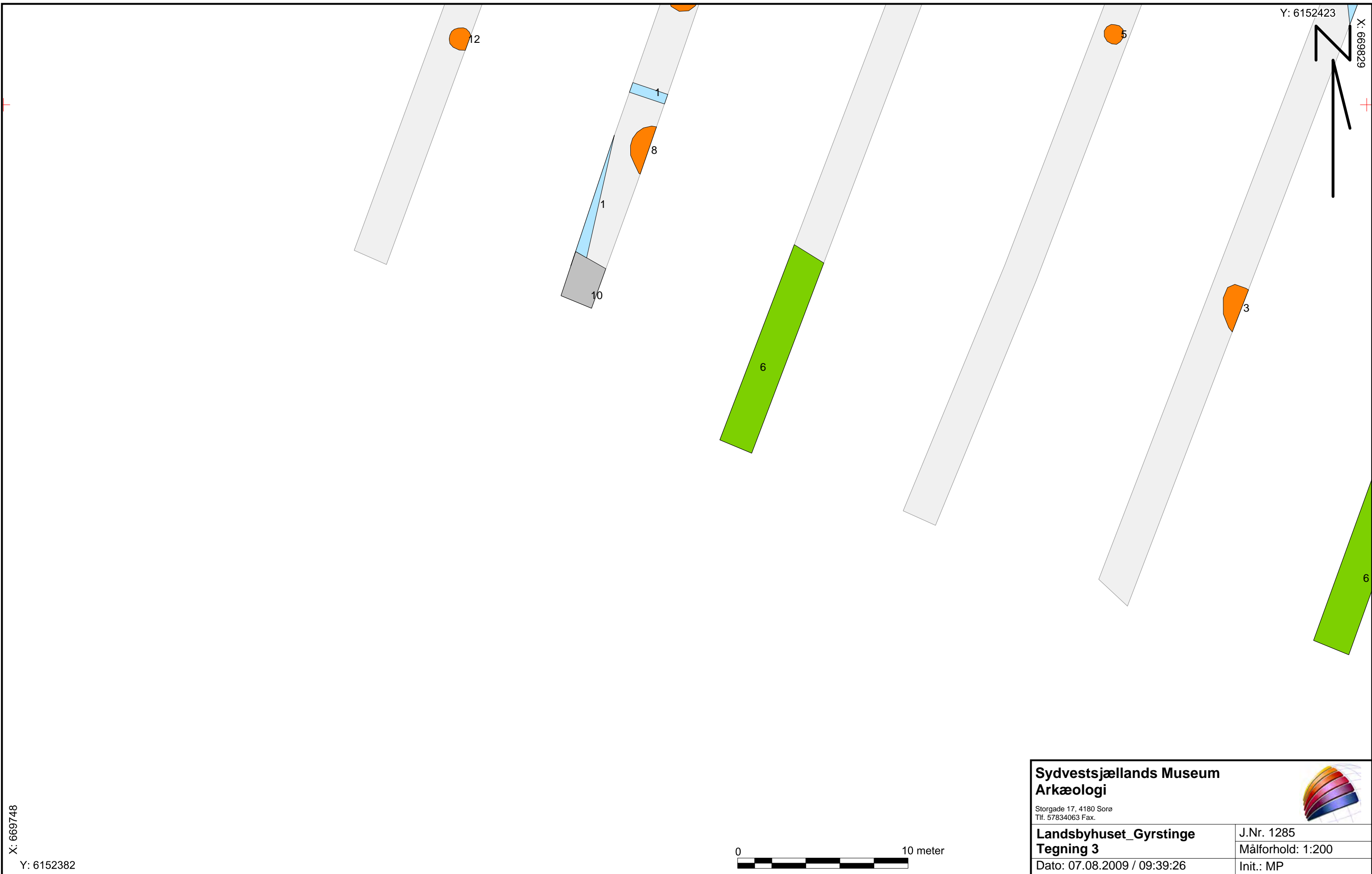

X: 669828

Y: 6152422

Sydvestsjællands Museum Arkæologi Storgade 17, 4180 Sorø Tlf. 57834063 Fax.		
Landsbyhuset_Gyrstinge Tegning 2	J.Nr. 1285 Målforhold: 1:200	
Dato: 07.08.2009 / 09:37:54	Init.: MP	

X: 669748

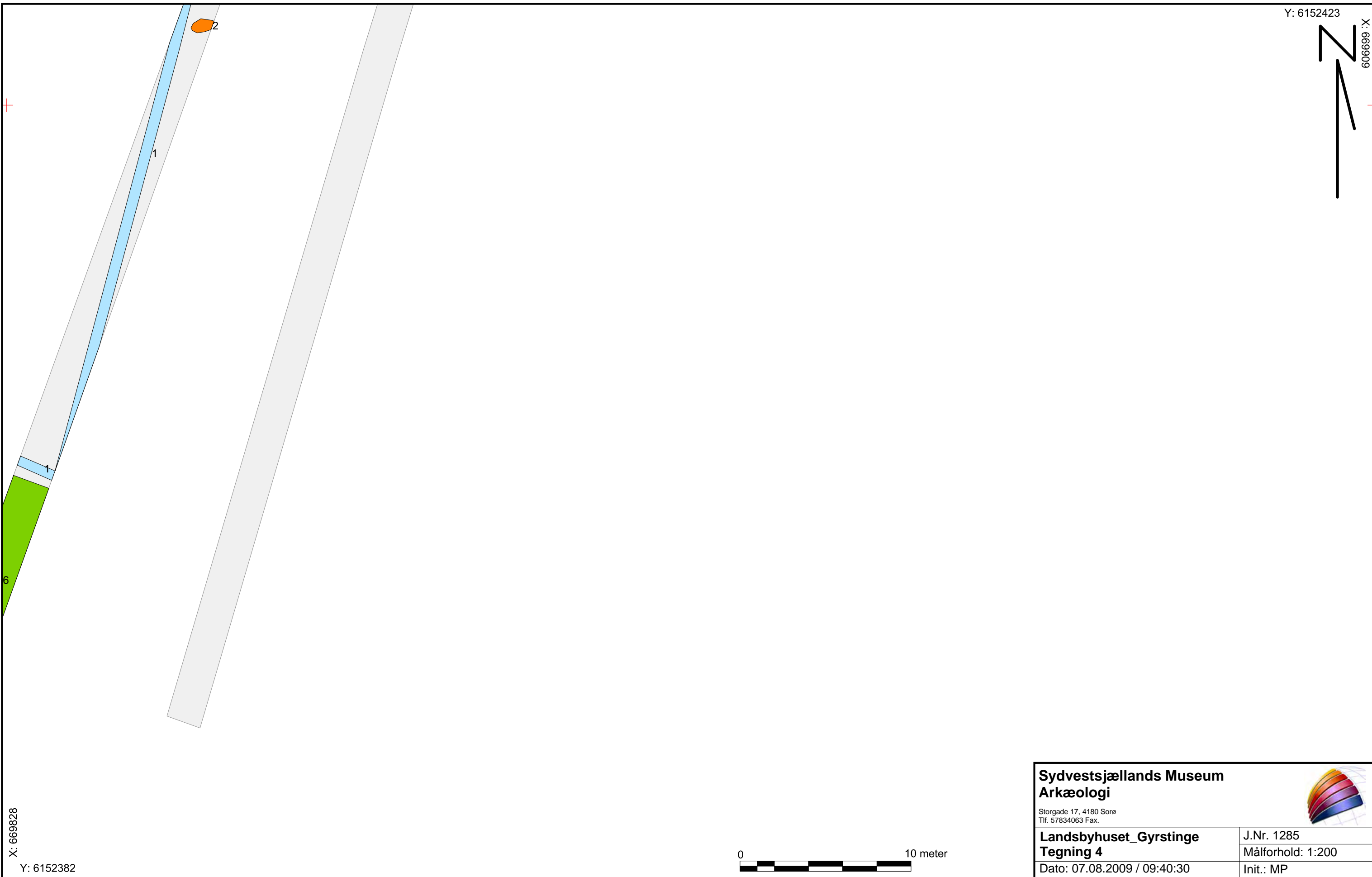
Y: 6152382

Sydvestsjællands Museum Arkæologi Storgade 17, 4180 Sorø Tlf. 57834063 Fax.		
Landsbyhuset_Gyrstinge Tegning 3	J.Nr. 1285 Målforhold: 1:200	
Dato: 07.08.2009 / 09:39:26		Init.: MP

Y: 6152423

X: 669930

X: 669828

Y: 6152382

Sydvestsjælland Museum		
Arkæologi		
Storgade 17, 4180 Sorø Tlf. 57834063 Fax.		
Landsbyhuset_Gyrstinge	J.Nr. 1285	
Tegning 4	Målforhold: 1:200	
Dato: 07.08.2009 / 09:40:30	Init.: MP	